

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 november 2020

§ 6 Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021–2024

Anförande nr 1

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Utifrån gällande lagstiftning måste varje kommun ha uppdaterade riktlinjer för bostadsförsörjningen. Ett sådant beslut ska fattas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod.

Eftersom nuvarande riktlinjer gäller till och med i år innebär det att kommunfullmäktige behöver fatta beslut om nya riktlinjer före årsskiftet. Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla medborgare i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Bostadsförsörjning handlar såväl om nyproduktion som om att på ett effektivt sätt utnyttja det befintliga bostadsbeståndet – hur det förvaltas, utvecklas och förmedlas så att stadens innevånare och de som flyttar hit kan få en bra bostad. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen visar tydligt i vilken riktning vi vill att Stockholm ska gå. Sju prioriterade grupper med särskilda behov pekas ut.

En fortsatt hög takt i bostadsbyggandet är en av stadens mest prioriterade arbetsuppgifter, och alla nämnder och bolagsstyrelser ska skapa bästa möjliga förutsättningar för att vi ska kunna nå den höga ambitionen om att bygga 140 000 klimatsmarta bostäder fram till 2030.

De senaste tio åren har folkmängden i Stockholms stad ökat med omkring 150 000 personer och beräknas öka med ytterligare 140 000 personer de kommande tio åren. För att täcka det demografiska bostadsbehovet kommer alltså ungefär 7 000 bostäder per år att behöva tillkomma fram till 2040. I detta hänseende tycker jag att det känns tryggt att vi har som årsmål 10 000 markanvisade bostäder per år. Så kan vi möta det behov som finns.

Möjligheterna för privata aktörer att investera i bostadsbyggandet i Stockholm är större än någonsin. Det tycker jag är viktigt att understryka när vi står inför denna stora utmaning. Viljan och konkurrensen inom branschen när det gäller att bygga hyresrätter i Stockholm är stor. Sedan 2015 har hela 82 olika byggaktörer fått markanvisningar för just hyresrätter i Stockholm. Vi tycker att det är viktigt att dra nytta av den här kraften och främja att aktörer som bygger bostäder också till grupper med svag ställning på bostadsmarknaden kan få markanvisningar.

Riktlinjerna visar tydligt att det är viktigt med en fortsatt hög takt i bostadsbyggandet, vilket jag också tycker att vi har i Stockholm. Förra året markanvisade vi 8 479 bostäder, vilket med god marginal lever upp till det behov som pekas ut i bostadsförsörjningsplanen.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla de förvaltningar och bolag som har varit med och tagit fram ett väl genomarbetat förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 2

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Varje kommun är enligt bostadsförsörjningslagen skyldig att bedöma behovet av bostäder utifrån befolkningsstorlek, framtida efterfrågan och bostadsbehov för särskilda grupper. Om en kommuns riktlinjer inte motsvarar kraven kan regeringen förelägga kommunen att arbeta fram nya.

Frågan är nu om regeringen kommer att göra det i och med detta blågröna bostadsförsörjningsprogram. I Stockholm stämmer inte utbudet av bostäder och boendeformer på långa vägar överens med dagens behov. Vi ser en stor försämring i den politiska förmågan att få fram nya bostadsprojekt: minst 2 000 färre bostäder i godkända detaljplaner med dagens blågröna styre 2019 och 2020 jämfört med genomsnittet under den förra mandatperioden och kanske drygt 60 procent av målet på 10 000 i godkända planer – ett mål ni själva har satt upp. Vi har ett exploateringskontor med stora svårigheter, som troligtvis ligger 20–30 procent under målet i år vad gäller antalet anvisade bostäder.

Allmännyttans viktiga roll nonchaleras i dag. Helst verkar Moderaterna vilja sälja bolagen fortast möjligt. Det är bolag som skulle kunna vara alternativa bostadsproducenter av hyresrätter men som budgeten i praktiken tvingar att minska antalet projektledare som ansvarar för nyproduktionen i bolagen. Det finns inga markanvisningsmål uppsatta för allmännyttan på exploateringsnämnden.

I stället för man över markanvisningar från allmännyttan, nu senast i Stureby, från Familjebostäder till ett privat, ganska nybildat bolag som heter Svenska Fastigheter AB, som sedan 2018 har fått nästan 1 300 lägenheter i markanvisningar av staden. Häromdagen såldes bolaget med en portfölj med projekt för 2,8 miljarder. Byggrätter från Familjebostäder utgör uppskattningsvis ca 100 miljoner kronor av det beloppet. Det finns flera som kommer att vara glada på väg till banken!

Det finns inga mål om billiga Stockholmsbus. Investeringsstödet från staten som sänker hyran med upp till 2 000 kronor per månad verkar bojkottas av de blågröna. I stället för att lägga energin på nya och billiga hyresrätter jobbas det hårt för att ombilda de billigaste hyresrätterna till bostadsrätter.

Majoriteten är också passiv när det gäller att snabbt frigöra Bromma flygplats till en parkstad med nya bostäder. Jag är faktiskt särskilt besviken på att Miljöpartiet lokalt inte hjälper till att tydliggöra stadens kravlista på staten just nu när det behövs som bäst.

Det nya bostadsförsörjningsprogrammet tycker jag känns som ett luftslott i jämförelse med de blågröna uträttar. Jag tycker också att det regionala ansvaret i de

här frågorna är under all kritik; vi vet ju hur det ser ut vad gäller bostadsförsörjningsfrågor. Det är dock ett annat kapitel.

Slutligen vill jag bara beklaga detta och i stället yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 3

Borgarrådet **W e d i n** (M): Givetvis måste jag replikera på en så nattsvart beskrivning från Socialdemokraterna av läget för bostadsbyggandet.

Vi gör verkligen allt vad vi kan lokalt för att få igång bostadsbyggandet, och jag tror att Jan Valeskog är fullt medveten om de utmaningar som finns kopplat till lagstiftning och också till väldigt långa ledtider och processer. Någoting som jag verkligen vill slå fast här är att när det kommer till allmännyttan tar vi ansvar för ett produktionsmål som verkligen kommer att kunna följas.

När det kommer till Stockholmshusen särskilt tar vi verkligen ansvar för att skriva in så att Stockholmshusen nämns i exploateringskontorets och exploateringsnämndens del av budgeten, och vi säkerställer att 50 procent av bostadsbolagens produktion ska vara Stockholmshus. Vi har fått till Stockholmshusprojekt hittills under mandatperioden, och nu kommer vi att lägga in ytterligare en växel när Stockholmshusen kommer att passa in i fler gestaltningar och områden än tidigare. Vi både tror och hoppas alltså på Stockholmshusen!

Anförande nr 4

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Vi pratar i er budget och i budgetdebatten om 200 lägenheter per bostadsbolag varav hälften skulle vara Stockholmshus. Det är ju ingenting, när ni har en målbild på 10 000.

Vi vet att bolag kommer att ha svårt att ha kvar sina anställda som jobbar med de här projekten; det är ett för litet antal för att kunna jobba med för bostadsbolagen, om de ska fördelas på det sättet. 600 totalt är ju ingenting!

Här ser vi dessutom exempel på att ni för över markanvisningar till privata bolag, i alla fall i Familjebostäders fall. Jag hoppas att det inte upprepas. Det är verkligen låga ambitioner, och det är väl de låga ambitionerna överlag som vi tycker märks i praktiken. Det är ett jättestort problem. I stället lägger inte minst borgarrådet själv största delen av sin tid på att få hyresrätter sålda och ombildade till bostadsrätter, dessutom de allra billigaste hyresrätterna på marknaden. Det är liksom dubbelfel på dubbelfel.

Anförande nr 5

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation och passa på att säga några ord om bostadsförsörjningsprogrammet, utan att för den delen skapa debatt.

De föreslagna riktlinjerna har en del förtjänster. Det handlar främst om kartläggningsdelen med genomarbetade prognoser för demokratisk utveckling, bostadsbehov och utbud. Åtgärdsdelen brister dock, eftersom förslagen mest handlar om utredningar och allmänna förhoppningar.

Även om beslut om åtgärder ska tas i budget hade vi förväntat oss skarpare förslag, eftersom staden är mitt uppe i en akut bostadsbrist och vi ser en väldigt stor bostads ojämlikhet. De remitterade riktlinjerna visar väldigt tydligt det stora glappet mellan de bostäder som produceras och de bostäder som bostadssökande har råd att efterfråga. Här är Vänsterpartiets kritik: Vi ser i likhet med bostadsförmedlingen ett behov av att kartläggningen kompletteras med data och analyser av rörligheten i beståndet och bostadssökandes förmåga att efterfråga och kvalificera sig för de bostäder som erbjuds.

Tyvärr kan vi inte se att åtgärdsförslagen på något sätt flyttar fram positionerna vare sig för att motverka bostadsbristen i allmänhet eller för de prioriterade grupperna. Vi tycker att detta är djupt beklagligt, eftersom staden har ett stort inflytande över bostadsbolagen, bostadsförmedlingen, vårt bolag för omsorgsbostäder och vår bostadssociala stiftelse. I stället för att använda dessa verktyg som staden faktiskt har lutar sig majoriteten tillbaka på marknaden.

Det finns mycket att säga om det här, men med hänvisning till det nuvarande läget stannar jag här.

Anförande nr 6

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! I dag ska vi fatta beslut om Stockholms stads riktlinjer för bostadsförsörjning 2021–2024. Riktlinjerna för bostadsförsörjning ska bland annat grunda sig i en analys av den demografiska utvecklingen och bostadsbehovet för särskilda grupper som befinner sig långt från bostadsmarknaden.

En av de särskilt prioriterade grupperna som lyfts fram i riktlinjerna är unga. Unga är också den grupp som drabbats hårdast av arbetslöshet under pandemin, och vi ser i dag en fördubbling av ungdomsarbetslösheten i Stockholm. Häromdagen lyssnade jag på ett samtal om de ekonomiska konsekvenserna av corona. Något som förvånat mig och säkert många andra är att bostadspriserna fortsätter att rusa, trots pandemin. Dagens bostadsbrist är alltså så pass allvarlig att inte ens en global pandemi kan påverka prisutvecklingen. Dagens bostadsbrist är så pass kritisk att många experter beräknar att vi skulle behöva ett till Stockholm för att råda bot på den.

Det är många grupper som drabbas av att det inte byggs tillräckligt med bostäder och att priserna på de bostäder som byggs är alldeles för höga. De som drabbas hårdast är grupper med en mer sårbar ekonomi: unga med otrygga anställningar, studenter utan fast inkomst, äldre, ensamstående och helt vanliga LO-arbetare. Utifrån alla de bostadspolitiska debatter som vi har haft i den här salen det senaste året verkar många av oss vara överens om att den rådande bostadsbristen är ett stort problem för

Stockholm och att åtgärder för att komma till rätta med bostadsbristen måste prioriteras.

Detta slås också fast i fina, viktiga och bra formulering i de riktlinjer som vi ska fatta beslut om i dag. Problemet är bara att den politik som förs av högermajoriteten och Miljöpartiet går stick i stäv med dessa skrivningar, för samtidigt som vi kan läsa att ett högt bostadsbyggande ska vara en prioritet för staden har vi i oppositionen gång på gång fått påtala hur man sänker målen för antalet markanvisade bostäder och hur man stoppar byggprojekt, detta samtidigt som antalet markanvisningar till bland annat Stockholmshusen fortsätter att stå på noll.

Allmännyttan är ett viktigt instrument för att minska bostadsbristen och kunna erbjuda bostäder med lägre hyror på bostadsmarknaden men också för att minska belåningsgraden och den ekonomiska sårbarheten bland stockholmarnas hushåll. I dag behöver alla stockholmare, särskilt unga, kunna känna framtidstro och hopp. När högermajoriteten inte förmår att leva upp till stadens bostadsmål och vackra formuleringar i riktlinjer som de själva har varit med och satt upp utgör målen och ambitionen för bostadspolitiken ett luftslott som riskerar att göra många grupper besvikna och i värsta fall urholka förtroendet för politiken.

Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 7

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Det står i inledningen till de här riktlinjerna att ett kraftigt ökat bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Denna strategiska målsättning som formuleras i förslaget till de nya riktlinjerna kan säkert många partier vara överens om. Men hur ser verkligheten ut? I stället för att bygga bostäder har den blågröna majoriteten startat ombildningar av hyresrätter – samma gamla politik som när de borgerliga styrde förra gången. Vi vet ju att varje ombildning ökar kötiden hos bostadsförmedlingen ännu mer.

Denna borgerliga politik utarmar allmännyttan och gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm. Ytterligare en effekt av denna politik är att det blir svårare att hitta lägenheter till prioriterade grupper, till exempel våldsutsatta kvinnor, när allmännyttan krymper.

Stockholm behöver en ny bostadspolitik, en politik som sätter ett ökat bostadsbyggande främst. Det råder brist på alla former av boende, men det måste vara prioriterat att bygga nya hyresrätter, inte minst i områden som i dag domineras av bostadsrätter och äganderätter. Här har allmännyttan ett stort ansvar och kan vara ledande, men den här majoriteten har valt att minska bostadsbyggandet i våra bostadsbolag.

Vi måste också stoppa ombildningen av hyresrätter. I dag hotas medborgare i Rågsved att bli av med sina hyresrätter, eftersom den här majoriteten driver en ombildningspolitik just riktad mot dem.

Vi vill ha en bostadspolitik som ställs om från utförsäljning och ombildningar till att bygga bostäder som vanligt folk har råd att bo i!

Anförande nr 8

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Som sagt var har den grönbå majoriteten högt ställda mål och arbetar hårt med att få fram fler bostäder. Det är någonting som vi verkligen jobbar med. Detta står inte i strid med att vi också möjliggör för ombildningar.

Apropå gammal skåpmat är det väl det mest klassiska någonsin att Vänsterpartiet alltid är emot att en enda människa, någonstans, någonsin, skulle få möjlighet att köpa sin egen bostad. De kvinnor som Hassan Jama menar skulle bli utsatta vid ombildningar är ju de som får möjlighet att själva köpa sin egen bostad. Det är alltså människor själva som tar initiativet och som får möjlighet att köpa.

Att kötiderna skulle växa på grund av ombildningar är också en skröna. När Socialdemokraterna styrde under den förra mandatperioden ökade kötiden i bostadsförmedlingen ännu mer, mer än under någon av de perioder som Moderaterna har varit med och styrt staden.

Samtidigt som vi bygger bostäder möjliggör vi också för ombildningar. Men ni är alltid för ett ombildningsförbud!

Anförande nr 9

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Jag vet inte vad borgarrådet har för verklighetsförankring när han antar att våldsutsatta kvinnor som flyr från sina hem plötsligt har råd att lägga en handpenning på 500 000–600 000 kronor. Du behöver komma ut i förorten och se hur tjocka våra plånböcker är, kära borgarråd!

Er bostadspolitik bygger på ombildningar och utförsäljningar. Då är Moderaterna i sitt esse! Ni driver samma politik som när ni styrde förra gången. Om detta skulle vara någonting som stockholmarna tyckte om skulle Moderaterna säkert ha gjort ett bättre val. Men ni gjorde ert sämsta val, för stockholmarna ville inte ha någon ombildning. Den enda anledningen till varför vi har den här politiken i dag stavas Miljöpartiet! Det är de som har satt er på den här posten! Stockholmarna vill inte ha ombildningar och utförsäljningar. Ni säljer våra hem!

Anförande nr 10

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige! I riktlinjerna för bostadsförsörjningsplanen lyfts både behovet av fler bostäder som fler kan efterfråga och behovet av bostäder för särskilt utsatta grupper. Här nämns bland annat personer som är utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Mycket riktigt redovisas också hur möjligheterna till förtur drastiskt har försämrats under det grönbå styret. Ni sa att det skulle bli lättare, men siffrorna talar sitt tydliga språk. År 2015 fick 18 procent av dem som var våldsutsatta och sökte förtur bifall, och 2018

och 2019 var siffrorna 8 procent. Det är pinsamt, Dennis Wedin, att höra dig stå här och föreslå att de här våldsutsatta kvinnorna kanske bara kan köpa en ombildad bostadsrätt, för det ska ni ordna till dem. Dennis Wedin får faktiskt börja läsa på om det här ämnet och sätta sig in i det en gång för alla innan han uttalar sig så pass okunnigt; det har jag sagt till honom förut.

Trots att det står i er egen plan att nyproducerade bostäder generellt är dyrare än en bostad i det befintliga beståndet fortsätter ni att sälja ut och ombilda. Det är också anmärkningsvärt hur mycket av bostadsförsörjningen i Stockholm som väntas lösas av privata aktörer. De ska gå in och ta ett större ansvar för bland annat sociala bostäder och försöks- och träningslägenheter. Jag tycker att det är bra om fler tar ansvar, men framför allt är det oroande att allt hopp om lösning på de här problemen sätts till att någon annan ska göra det.

Stockholm har ett akut behov av billiga bostäder som fler kan efterfråga så att färre barnfamiljer behöver bo på vandrarhem och fler kvinnor vågar lämna en våldsam relation utan att riskera att bli bostadslösa. För detta tar ni tyvärr inget ansvar.

Anförande nr 11

Borgarrådet J o n s s o n (L): Jag tänkte mest bara fråga om det här med förturerna. Riktlinjerna för när man beviljas förtur har ju inte ändrats utan är desamma som de var under den tidigare mandatperioden. Det var faktiskt till och med så att det var under er tid som man skärpte till att det finns en tvåårsgräns. Det har påverkat siffrorna för beviljade förturer.

Jag sitter själv i förtursutskottet, och vi är i princip alltid enliga, alla partier. Det är faktiskt till och med så att jag har reserverat mig fler gånger än vad Vänsterpartiet har gjort. Vi har nämligen bara haft två reservationer än. Jag vet därför inte om Anna Rantala Bonniers siffra blir helt rättvisande. Det finns liksom ingen illvilja från något läger, utan det är mer en följd av de riktlinjer som fullmäktige har varit eniga om.

Anförande nr 12

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tänker att siffrorna är som de är: Det har blivit svårare att få förtur.

Jag vill också säga att jag inte är nöjd med de riktlinjer som togs under föregående mandatperiod. Feministiskt initiativ satt inte med och beslutade om dem; hade vi gjort det hade vi protesterat mot det. Det var en praxis som man förtydligade. Jag beklagar att det gjordes på det sättet, och hade vi suttit med där hade vi inte röstat för det. Det kan jag ju säga. Vi sitter inte i förtursutskottet heller, så jag kan inte kommentera andra partiers eventuella reservationer.

Jag tänker ändå att det är ni som styr nu. Ni har också gått ut väldigt stort och lovat att det skulle bli lättare att få förtur, och det har det inte blivit. Jag kan tycka att saker och ting skulle ha gjorts annorlunda tidigare, men nu är det er tur att ändra på det.

§ 7 Uppföljning av budget 2020 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Anförande nr 13

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! 2020 är verkligen ett år som präglas av extraordinära förhållanden på grund av pandemin. När vi satte budgeten 2019, när vi blickade mot 2020, tror jag aldrig att vi hade kunnat föreställa oss det år som vi hade framför oss. Det är klart att detta har påverkat våra verksamheter helt enormt. Det har påverkat staden, vårt land och givetvis också haft en internationell påverkan – och har det fortfarande.

Det har konstaterats att Stockholm drabbades först i Sverige men också hårdast. Vi kan se internationellt att det var de stora städerna som drabbades först, inte minst på grund av att vi hade många resande under sportlovsveckan. Sedan dess är många som har mist sina nära och kära. Många inom vård, omsorg och andra verksamheter har verkligen gjort sitt yttersta för att bekämpa smittspridningen och har ställt upp och ställt om. Vi ser hur många är permitterade och varslade. Många företag har redan gått i konkurs. Det är klart att man blickar med oro mot hur 2021 kommer att utvecklas. Man ger nu nationellt också beskedet att pandemin fortfarande kommer att ha en stor påverkan på hur vi lever 2021, med fortsatta restriktioner.

Det är bekymmersamma tider, men vi kan se hur vi trots detta har kunnat leverera både en god verksamhet och se till att vi står starkt ekonomiskt. Så har vi förstås fått välkomna statsbidrag; det ska också sägas i sammanhanget. Det är välbehövligt för kommunsektorn under året.

Krisledningsnämnden har varit väldigt aktiv och fattat ett antal beslut, både om besöksrestriktioner och fokus på riskgrupper. Vi har fattat beslut om att upprätthålla prioriterade verksamheter under pandemin, och stadsledningen och våra tjänstemän har ställt upp för att säkerställa att vi köper in skyddsmaterial där det behövs, att vi bemannar upp i våra verksamheter där det behövs och verkligen är med och kraftsamlar kring pandemin.

Jag tycker att man har hittat många innovativa lösningar på helt nya utmaningar som vi har ställts in för, och mycket av detta tycker jag att vi ska ta med oss. En sådan sak som uteserveringar året om ska givetvis inte bara finnas, tänker jag, under pandemitider, utan det är någonting som är ett välkommet inslag i stadsutvecklingen. Digitaliseringen av kulturskolan är spännande på många sätt, och även utbildningen på gymnasieskolorna, till exempel att man börjar lite senare på dagen. Det finns alltså mycket som vi kan ta med oss.

Budgetens inriktningsmål har såklart påverkats av pandemin. En hel del verksamhet har inte kunnat bli av, och en hel del projekt har skjutits framåt i tiden. Det är klart att det påverkar våra mål. Men trots detta kommer vi nu att kunna ha ett gott resultat för året, och vi kommer att inteckna en del till det egna kapitalet. Det kommer därmed att byggas upp fonder i och med bokslutet så att vi kan fortsätta att satsa på

kompetensutveckling, på digitalisering genom Smart stad och givetvis också på den sociala investeringsfonden för fortsatt förebyggande arbete för unga i risk.

Vi vet hur hårt kultursektorn och besöksnäringen har drabbats av pandemin, och trots att det statliga stödet nu har upphört när det gäller hyreslätnader fortsätter staden att kunna sänka hyrorna för dem som behöver det, givetvis efter individuell prövning. Vi möjliggör också för kostnadsfri kultur för barn och unga genom Kulanfonden för att stötta kultursektorn och säkerställa att barn och unga får tillgång till kultur på ett coronasäkert sätt.

Det har inte funnits några begränsningar när det gäller att kunna satsa på våra verksamheter att bekämpa smittspridningen. Det har varit tydligt. Samtidigt har vi också sagt att det är viktigt i den här bekymmersamma perioden att inte låta kostnader skjuta i väg utan att man har ett effektivt användande av stockholmarnas gemensamma skattemedel.

Jag vill betona att våra medarbetare har gjort enastående insatser under pandemin och att våra verksamheter har kunnat upprätthållas trots rådande omständigheter. Stockholm har visat att vi klarar kriser. Det har vi även gjort tidigare. Jag hoppas att en ny tid nalkas med förändrade beteenden, ökad digitalisering och nya vanor. Givetvis längtar vi efter en tid när vi får träffas fysiskt igen. Vi kommer att komma tillbaka till den tiden, till nya möten och nya upplevelser.

Denna tertialrapport tycker jag ändå visar att Stockholm står rustat för att kunna återstarta när pandemin väl har lagt sig. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Pandemin plågar vår stad. Vi har bekanta, nära och familjemedlemmar som drabbats. Vi ser vård- och omsorgspersonal som kämpar med att ge de sjuka och mest behövande stöd och hjälp. Vi lever i ett samhälle där alla har fått ändra sitt beteende. Kanske har det aldrig varit viktigare än nu att vi alla tar det ansvaret att följa rekommendationer. Alla måste ta ansvar inte bara för sig själv utan också för sina medmänniskor.

Även om jag vet att våra tjänstemän jobbar hårt under pandemin är det svårt att prata om annat i den här debatten än det nederlag samhället visat i omsorgen om och vården av våra äldre. Trots att man visste vad som skulle göras och trots fantastiska insatser från våra medarbetare har vår stad och vår region misslyckats med att skydda våra äldre. Det blir alltmer uppenbart och bekräftas av IVO-rapporten förra veckan att det som hände i våras inte får hända igen. Därför måste stadens agerande utvärderas externt och oberoende. Det duger inte att enbart ha en intern utredning.

Samtidigt behöver staden förbereda sig för tiden efter krisen, men tertialrapport 2 visar tyvärr att staden inte gör det tillräckligt. Staden behöver bygga bostäder. De som hörde den förra debatten kan inte tvivla på misslyckandena som vi ser. Staden

behöver kraftfullt öka insatserna för fler jobb. Att ungdomsarbetslösheten tillåts fördubblas utan ytterligare politiska insatser är obegripligt. Vad väntar vi på?

Staden behöver göra mer för att öka tryggheten. Organiserad brottslighet och skjutande har aldrig varit så frekvent som nu. Vi förväntar oss med rätta mer av polisen och rättsväsendet, men när de ber oss att jobba förebyggande i skolor är svaret från den borgerliga majoriteten att besluta om 2000-talets sämsta skolbudget.

Svaren på otrygghet, bostadsbrist, arbetslöshet och bristerna i välfärden är inte passivitet. Därmed, ordförande och fullmäktige, önskar jag bifalla Socialdemokraternas förslag till beslut.

Anförande nr 15

L i s a P a l m (FD): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Tertialrapport 2 är ett bokslut över den initiala hanteringen av coronapandemin, och just nu står vi i ett ännu svårare läge. Jag vill här kort poängtera tre delar som vi ser som synnerligen allvarliga i tertialrapporten.

Kulturen befinner sig i en djup kris. I tertialrapporten kan vi se att pandemin har drabbat kultursektorn hårt. Kulturbranschen är i kris, och viktiga kulturverksamheter går på knäna, tvingas stänga eller flytta sina verksamheter. Vi menar att kulturen behöver riktigt krisstöd och inte bara kaffepengar.

Vi behöver komma till rätta med de otrygga anställningarna inom äldreomsorgen och förskolan. Det borde vara en av majoritetens främsta uppgifter att få bukt med att så många går på ofrivilliga vikariat och hoppar mellan enheter och avdelningar. Det behöver göras för att minska smittspridningen och för att trygg arbetstagarnas villkor.

Arbetslösheten befinner sig på mycket höga nivåer. I synnerhet kvinnor långt från arbetsmarknaden är utsatta liksom unga och utrikes födda. Grupper som redan före pandemin hade en svår situation har nu hamnat ännu längre från arbetsmarknaden.

Det finns mycket vi önskar skulle ha skett under den föregående perioden. Jag är ödmjuk inför att vi är i ett exceptionellt läge, men nu måste vi se till att de viktiga åtgärderna kommer till. Jag yrkar återigen bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 16

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Gällande stadens arbete med att minska kriminalitet och sociala problem hos unga noterar vi precis som socialförvaltningen att samverkan kommer att påverkas negativt av att stadsdelarna nu har så få anställda SIP-samordnare, eftersom dessa inte längre har finansiering från annat håll och nämndens budget är stram.

Det är vidare problematiskt att årsmålet inte bedöms nås gällande behov av nya jourhem för barn i behov av placering utanför hemmet. Här kan extra resurser behövas för att använda kreativa sätt att rekrytera passande familjer. Inga barn ska behöva vänta på att placeras när behov har uppstått. Vi ser att efterfrågan på platser där man kan placera våldsutsatta minskar medan de samtidigt rapporteras ett ökat våld i pandemins spår. Det är viktigt att säkerställa att alla våldsutsatta verkligen söker stöd och får det. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation.

§ 8 Fastställande av skattesats för 2021

Anförande nr 17

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Förslaget är att skattesatsen ligger kvar på 17,74. Vi kommer att debattera budgeten om två veckor; det blev en förskjutning i och med det osäkra ekonomiska läget, och vi ville invänta SKR:s prognoser.

Givet läget tycker vi ändå att vi kan fokusera på kärnverksamheterna. Det kommer vi att se i budgetar för 2021, med tydliga satsningar inom äldreomsorgen, inte minst inom det förebyggande arbetet, på trygghet, på utbildning, socialtjänst och klimat. Det är särskilt viktigt nu inför återstart och stimulering av ekonomin att vi också möjliggör för att stärka hushållens köpkraft och därför inte höjer skatten i onödan utan snarare tvärtom gör det ännu mer lönsamt att gå från bidrag till jobb. Vi ser ju också att bidragstagarna ökar något i takt med att besöksnäringen får det svårt. Det är det som föranleder att väldigt många unga nu står utan arbete: Det första jobbet är ofta inom besöksnäringen.

Vi tycker att vi ska möjliggöra stimulanser och att det är viktigt med ett lägre skatteuttag just för dem med lägst inkomster. Kommunal skatten styr ju mycket fördelningsmässigt riktat mot dem med lägst inkomster. Det är fattigpensionärer som betalar den skatten precis som miljonärer, och därför menar vi att man ska vara försiktig med att höja kommunal skatten. Den har liksom udden mot dem med de absolut lägsta inkomsterna, och det är som sagt viktigt att bibehålla en bra arbetslinje och göra det mer lönsamt att arbeta.

Vi ska inte ta ut mer skatt än vad som krävs. Därför ligger vi helt enkelt kvar på skattenivån från föregående år. Vi vill att stockholmarna ska få mer kvar i plånboken av vad de faktiskt tjänar in. Med det sagt yrkar vi bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 18

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! I dag behandlar vi skattesatsen skild från budgeten i övrigt. Det är vi vana att göra när det är valår. I år är anledningen en pandemi.

Det skulle i och för sig kunna innebära en stor debatt om synen på skatt och skatteuttag kontra välfärd, vilket i alla fall jag skulle tycka vore ytterst intressant. Men nu befinner vi oss mitt uppe i pandemin, så den debatten kommer att få vänta. Jag vill ändå passa på att redogöra för några förslag i det socialdemokratiska förslaget till skattesats för Stockholm 2021.

Vi socialdemokrater presenterar en i mina ögon väl genomarbetad budget som visar att Stockholm kan bättre – en stad som är till för alla sina medborgare och som välkomnar fler stockholmare. Vi redovisar tydliga förslag för en bättre förskola och

skola, en massiv agenda för förebyggande insatser mot otrygghet och brottslighet, tryggare anställningar i omsorgen, kraftfulla insatser mot ungdomsarbetsarbetslösheten, klimatomställningar på riktigt och ökat bostadsbyggande. Vi finansierar detta genom effektiviseringar och omprioriteringar, men vi räds inte heller att justera skatten när det krävs för att finansiera en bättre välfärd för fler och ett starkare Stockholm.

Mot bakgrund av detta yrkar jag på en skattesats om 17 kronor och 88 öre för 2021.

Anförande nr 19

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och alla digitala åhörare! Vi yrkar bifall till Vänsterpartiets utdelade förslag om en sammanlagd skattehöjning på 29 öre, därför att Stockholms stad ska vara en jämlik, jämställd och klimatsmart stad.

För detta krävs en budget som tryggar välfärden och tar ett långsiktigt ansvar för stadens ekonomi och ägande. De som arbetar i välfärden ska inte behöva oroa sig för nedskärningar, för alltför få kollegor och för orimliga effektiviseringskrav. De ska känna att de har förutsättningar att göra sitt jobb på bästa sätt. För oss går också vår gemensamma välfärd före skattesänkningar och företagens intresse av att göra vinst på våra skattepengar. Vi vill ha ett Stockholm för alla, inte bara för några få.

Med detta sagt håller jag med Anna König Jerlmyr: Jag skulle hellre ha en riksdagsmajoritet som kunde höja omfördelade skatter och statsbidragen till kommunerna i stället. Men det har vi inte i dag. Vi har inte en riksdagsmajoritet som röstar igenom riktiga skatter som verkligen kan få effekt i vårt samhälle, och därför måste vi ute i kommunerna själva finansiera detta med den här inte alls lika omfördelade utan betydligt mer platta skatten. Det beklagar jag, men med detta sagt yrkar jag alltså bifall till Vänsterpartiets utdelade förslag.

Anförande nr 20

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande! Vi sverigedemokrater yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag om att bibehålla skattesatsen på 17,74 för 2021. Mycket har sagts från oppositionen och majoriteten om omprioriteringar, och alla verkar överens om att vi ska ta höjd för det kommunala basutbudet av service som vi är skyldiga kommuninvånarna. Vi ska dock hålla debatten kort här, och därför är det ganska viktigt att vi ventilerar frågan tydligare i budgetdebatten om 14 dagar.

Anförande nr 21

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag vill yrka bifall till Feministiskt initiativs förslag, som är att ha en 26 öre högre skatt än styret. Det gör vi för att vi vill att Stockholm ska vara en stad som satsar på kvinnor och barn. Vi ser nu att staden och världen står i en av de värsta kriserna i modern tid, och det är särskilt välfärden som har varit hårt drabbad. Det är stadens verksamheter som äldreomsorg och barnomsorg som har varit bärande för att ta oss igenom dessa svåra tider.

Vi vill bygga ett Stockholm som håller samman, och vi vill ha en skattesats som täcker de satsningar som behöver göras, i synnerhet i pandemins spår. Jag kommer att återkomma i budgetdebatten och berätta mer om vilka dessa satsningar är. Jag yrkar bifall till vårt förslag.

§ 10 Tilläggsavtal nr 3 till överenskommelse om exploatering med tomträtsupplåtelse inom Ulvsunda 1:1 (Bromma Center)

Anförande nr 22

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande, ledamöter och eventuella digitala åhörare! Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen om återremiss för att klargöra tilläggsavtalets påverkan angående att vi kanske så småningom har en annan plan att ta hänsyn till för det här området ute i Bromma, som ligger kring den stadsdel som vi förväntar oss en intressant utveckling av när vi äntligen får lägga ned Brommaflyget.

Det går inte att stiga ned i samma flod två gånger. Vi kommer antagligen inte att flyga så mycket mer någonsin från just den här flygplatsen, och då undrar vi om inte det vore bättre att titta på ett helhetsintryck och en planering för hela området när vi ska planera för bostäder och utveckling. Då kan vi få en mycket större bild i stället för att vi bara tittar på det här tilläggsavtalet.

Som det ser ut nu har det blivit lite snårigt, tycker Vänsterpartiet. Det har hänt ett partnerbyte. Vi har KF Fastigheter som har sålt till en annan partner, som i sin tur har blivit uppköpt av en kapitalförvaltare. Att man inte reagerar och gör en större undersökning och ett klarläggande av vad den här avtalsparten innebär för oss tycker vi motiverar en återremiss.

Jag yrkar återigen bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen för Ulvsunda 1:1.

Anförande nr 23

L i s a P a l m (FI): Jag vill bara säga att Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 12 Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av fastigheten Dalen 20 i Enskededalen

Anförande nr 24

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Ännu en gång får jag möjligheten att gå upp och tala i positiva ordalag om den förda politiken! I styrelsen för Micasa Fastigheter fattade vi i december ett genomförandebeslut om ombyggnation av fastigheten Dalen 20. Där ligger även att omvandla delar av denna till seniorboende. Fastigheten i sig omfattar ett helt kvarter i Dalens centrum. Totalt handlar det om 33 000 kvadratmeter som i dag innefattar servicehus, vård- och omsorgsboende, simhall, bibliotek med mera.

Personligen tycker jag att det är synd att servicehuset ska avvecklas i enlighet med beslut i stadsdelsnämnden, för det finns ett stort behov av mellanboenden vid sidan av seniorboenden. Just detta servicehus har dock haft en väldigt låg beläggning och har dragits med stora tomgångshyror. Vidare visar Micasas utredning att underhållsbehovet är mycket stort på fastigheten, bland annat med stambyte och behov av att byta värmesystem med mera.

Positivt i sammanhanget är att det här ger hela 205 seniorboenden i olika storlekar vilket Vänsterpartiet välkomnar. Som alla vet var ett av målen med den äldreboendeplan som vi lade fram i den rödgrönrosa majoriteten att göra en utbyggnad av seniorlägenheter i anslutning till aktivitetscenter. Enskede-Årsta-Vantör stadsförvaltning avser att inrätta ett aktivitetscenter i fastigheten, vilket är mycket positivt. Särskilt positivt är också att stadsdelen har för avsikt att behålla vissa av de verksamheter som i dag existerar i bottenplan. I synnerhet tänker jag på kök- och restaurangdelen. Det är extra viktigt utifrån ett socialt perspektiv i kombination med de nya seniorlägenheterna. Jag tycker att värdet av dem ökar väsentligt med möjligheten att inta mat tillsammans med andra, något som verkar positivt på hälsan och utifrån ett socialt perspektiv. Det här kommer att leda till att vi kommer att kunna arbeta bättre ensamhetsförebyggande.

Jag yrkar bifall till förslaget.

§ 14 AB Svenska Bostäders nyproduktion av student- och forskarlägenheter inom Campus Albano, stadsdelen Norra Djurgården

Anförande nr 25

Borgarrådet W e d i n (M): Jag ska fatta mig mycket kort. Det här är ett väldigt positivt projekt, men under den förra mandatperioden skenade kostnaderna och nu står vi här med en uppräknad slutkostnad. Det är tråkigt. Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag men också kommentera att bolaget har i uppdrag att dra lärdom av kostnadsökningarna för att öka tilliten vad gäller riskhantering och prognossäkerhet i kostnadskalkylerna framöver.

§ 15 Avtal om markutnyttjande och drift- och underhållsansvar mellan staden och Stockholms Hamn AB (korttidsavtal)

Anförande nr 26

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag tänkte bara yrka bifall till den här förlängningen av våra avtal så att vi kan fortsätta att ha ordning i staden.

§ 18 Förlängning av åtgärder inom parkeringsverksamheten med anledning av coronapandemin – ändrad parkeringsavgift för motorcykel och moped klass 1

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Med anledning av den fortsatta coronapandemin och den andra vågen föreslår vi en förlängning av de förändringar vi gjorde av parkeringsavgiften för vissa typer av fordon. Det är tredje gången vi gör detta – jag hoppas att vi inte behöver göra det igen.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Anförande nr 28

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag vill yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen. Vi har tidigare lagt en motion om att vi tycker att vi ska permanenta avgiften för tvåhjulingarna i Stockholms stad framöver. Nu har vi förlängt det här tre gånger, och det har varit ganska många som har tagit sig till staden på motorcyklar och fordon i de här klassningarna. Jag hoppas därför att borgarrådet tänker om så att vi kan göra det här permanent framöver.

Anförande nr 29

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är exceptionella tider, och vi tyckte att vi behövde göra det här just nu för att de som inte annars brukar ta den här typen av fordon skulle kunna göra det. Vi har inte för avsikt att förlänga det, men det kan vi återkomma till längre fram.

§ 19 Vinteruteserveringar – tillfällig revidering av avgift med anledning av coronapandemin

Anförande nr 30

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! På grund av coronapandemin gör vi även här en förändring när det gäller uteserveringsverksamheten under vinterhalvåret.

I våras gjorde vi en nedsättning av avgiften för uteserveringarna. Under vinterhalvåret från den 1 december till den 31 mars sätter vi ned avgiften till noll kronor för att ha uteserveringar.

Vi har också, som finansborgarrådet nämnde, förändrat reglerna för uteserveringar och gjort det mycket enklare. Tidigare var det uteserveringar med tvekan– nu är det uteserveringar, visst, men se till att ni sköter snöröjningen! Jag är glad över att vi har kunnat göra de här ändringarna och hoppas att det här ska underlätta för alla stockholmare som vill gå coronasäkert på restaurang och kanske hämta sin mat eller sitta utomhus. Framför allt ska vi kunna stötta näringen så att den inte går helt åt fanders i pandemin.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 31

P e t e r W a l l m a r k (SD): Som bekant lade vi en skrivelse till kommunstyrelsen väldigt tidigt i våras just om den här avgiftsbefrielsen, eftersom restauratörerna fick betala full markhyra fast de inte fick använda hela ytan.

Jag tänkte fråga om tidsaspekten i det här fallet. Varför tog det så lång tid att sätta in det här i någon kontext och genomföra det? Kommer restauratörerna att ersättas för de månader som de inte kunde använda ytan fullt ut?

Anförande nr 32

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om jag ska vara ärlig vet jag inte riktigt vad Peter Wallmark menar med att de inte har kunnat använda ytan fullt ut. Vi satte ned avgiften i maj. Varför vi gjorde det i maj hade att göra med att flera restauratörer då hade gått igång med sina uteserveringar. På det viset träffade det fler som alltså fick en ekonomisk lättnad. Nu gör vi det avgiftsfritt under hela vinterhalvåret.

§ 21 Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad

Anförande nr 33

Borgarrådet L u h r (MP): Ordförande! Vi människor är helt beroende av naturen. Utan den skulle vi inte ha syre att andas, rent vatten att dricka eller någon mat att äta. Men det räcker inte endast med natur. Naturen måste vara rik på biologisk mångfald, det vill säga många olika sorters träd, växter, insekter och andra djur som bidrar till en större chans för överlevnad.

Den biologiska mångfalden är en av de absolut mest grundläggande förutsättningarna för att vi människor ska ha en hög livskvalitet och för att det liv på planeten som vi i dag känner till ska kunna fortgå. I dagsläget är dock den biologiska mångfalden starkt hotad på vår planet, och tillsammans med klimatförändringarna är det en av våra allra största ödesfrågor. Bara under min livstid – jag är född 1970 – har nästan 70 procent av alla vilda djur försvunnit, och över 1 miljon arter riskerar utrotning inom knappt några decennier om vi inte gör någonting i dag.

Förlusten av biologisk mångfald nationellt och globalt är i dagsläget en av våra största utmaningar, och för att skydda och gynna den krävs det att vi gör åtgärder på alla nivåer. Det är en överlevnadsfråga. Vi vet i dag att förlust av djur och natur är ett lika stort hot mot människan som klimatförändringarna.

Stockholms stad har sin unika roll i det här arbetet. Det finns till och med arter som har bättre förutsättningar i staden än på landsbygden, och just de arterna behöver vi bli bättre på att ta hand om här. Därför är jag väldigt glad över att vi äntligen får vår allra första handlingsplan för biologisk mångfald. Framtidens stockholmare har också rätt att vakna till fågelsång, dra upp en fisk ur strömmen och känna doften av syrener på våren.

Arbetet kommer nu att gå vidare med att skapa konkreta handlingsplaner på stadsdelsnivå, samtidigt som vi skapar samarbeten kring frågan med näringslivet, exempelvis fastighetsägare, men också tillsammans med civilsamhället, skolor, villaägare och olika lokala intresseföreningar. De flesta stockholmare kan göra någonting i detta arbete. I budgeten för 2021 har vi flera satsningar för att redan nu se till att det blir verkstad av planen, både förstärkt naturskötsel men även förstärkningsåtgärder som fler blommor till våra fjärilar och bin.

Förutom pågående satsningar på natur, till exempel inom Grönare Stockholm, satsar vi kommande år 28 miljoner extra på natur och biologisk mångfald för att planen ska kunna bli verklighet.

År 1962 gav Rachel Carson ut boken *Tyst vår*, en bok som räknas som en av de viktigaste böckerna för världens miljöengagemang. Våren tystnade eftersom de insekter som var mat till fåglarna försvann och fåglarna med dem. Den här planen är en del i arbetet med att vi, våra barn och våra barnbarn ska kunna öppna fönstret en morgon i maj och fortfarande höra fåglarna sjunga.

Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut om en ny handlingsplan för att vi ska kunna stärka Stockholms biologiska mångfald.

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är en fantastisk plan. Den är jättebra på många sätt och vis, och det är hög tid att Stockholm får den här planen på plats.

Det min oro grundar sig i är att det saknas tillförlitliga resurser. Vi vet hur mycket stadsdelsnämnderna brottas med sina budgetar. Nu får de ännu ett åtagande utan att det följs av reella pengar. Man måste ta i beaktande att man inte kan prata bort klimathotet. Man kan inte bara ha stora ord och fina hyllvärmare, utan man måste lägga till resurserna.

Min fråga till ansvarigt borgarråd är därför: När kommer pengarna?

Anförande nr 35

Borgarrådet L u h r (MP): Vad kul att Karin Wanngård frågar, för som jag sa tidigare kommer ju pengarna i budgeten för 2021!

Här har vi lagt ganska mycket pengar. Förutom pengar för Grönare Stockholm som har funnits under några år lägger vi ökade pengar för naturreservat och även för investeringar i naturreservat, liksom ökade och helt nya pengar för naturskötsel utanför naturreservaten som stadsdelarna kan söka ur central medelsreserv både för investeringar och för skötsel. Vi lägger också pengar till klimat och klimatanpassning. Om man räknar på de olika bolagen och förvaltningarna är det här en förstärkning som handlar om natur på totalt nästan 28 miljoner från förra året. Det kommer att vara en viktig del i att kunna starta de lokala åtgärdsprogram som vi kommer att behöva jobba med.

Vi satsar alltså pengar här. Vi kommer att behöva satsa pengar framåt, men det här är ju en satsning som stadsdelarna har önskat sig under många år och som vi nu äntligen lägger på stadsdelarna.

Anförande nr 36

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande! Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation gällande planen för biologisk mångfald och måste samtidigt säga att vi verkligen välkomnar den höga ambitionsnivån i planen.

Vi undrar ändå hur de fem strategier som presenteras ska få plats i och med den budget som majoriteten har lagt. Det ser bra ut på papperet, och vi hoppas verkligen att man kommer att låta planen genomsyras av jämställdhet och jämlikhet, något som det är väldigt viktigt att tänka på när vi ska ta ett stort grepp om den klimatsmarta staden. Det är viktigt att man tar tag i områden som kanske är planerade enligt gammal modell och höjer nivån av tillgång till natur. Jag hörde mycket om fågelkvitter och fågelsång; så länge Bromma flygplats är kvar är det svårt att höra

fågelkvitter och fågelsång, utom nu på sistone när det inte har flugits så mycket. Man slipper också torka bort den svarta färgen från utsläppen från äpplena i sin trädgård.

Vänsterpartiet vill också att man tar ett tydligare grepp om den del som handlar om ljusföroreningar i staden för att öka den biologiska mångfalden. Det är fint att man vill ge ett område för undersökning, men vi skulle hellre se en konkret plan där man faktiskt ska genomföra en översyn och framför allt en framåtsiktande planering av hur ljusföreningen ska planeras bort och en annan typ av belysning införs.

Om inte jämställdhet och jämlikhet genomsyrar ett klimattänk i en stad kommer inte alla att få tillgänglighet till en fin och god närmiljö. Det gäller bostadsområden, och det gäller närliggande naturreservat. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen för biologisk mångfald.

Anförande nr 37

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag vill yrka bifall till reservationen i kommunstyrelsen och ser fram emot att diskutera finansieringsfrågan i budgetdebatten!

Anförande nr 38

C h r i s t o f f e r J ö n s s o n (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag ska hålla mig kort. Från Liberalernas sida vill jag börja med att instämma i det anförande som borgarrådet Luhr just höll. Utöver det vill jag uttrycka min glädje över detta viktiga steg. Med denna plan får vi en samlad strategi för det fortsatta arbetet med biologisk mångfald. Att på detta sätt utveckla stadens mål från Vision 2040 och miljöprogrammet ger goda förutsättningar för att gå från ord till handling.

Tilläggas bör att våra förvaltningar, civilsamhället och privatpersoner redan gör väldigt mycket för att ta till vara och utveckla stadens gröna och blå värden. Jag ser fram emot den ytterligare konkretisering som denna plan nu utgör en grund för. Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 22 Taxa för vatten och avlopp 2021

Anförande nr 39

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Vi ska inte dra den här punkten speciellt länge. Vi i Vänsterpartiet stöder förslaget. Vi ser att det är nödvändigt att höja VA-taxan, eftersom vi har stora investeringar framför oss liksom klimatförändringar.

Jag skulle ändå vilja ha ett förtydligande framför allt från de borgerliga företrädarna. När det rödgrönrosa styret beslutade om en höjning av VA-taxan ansåg nämligen den dåvarande oppositionen att höjningen var iögonenfallande stor. I den senaste oppositionsbudgeten från 2018 hade ni flera skrivningar om att taxan skulle revideras, alltså sänkas. Men nu, efter att ni förra året höjde den med 5 procent, vill ni höja den med ytterligare 7 procent, vilket är helt i klass med de höjningar vi gjorde.

Jag tycker bara att det vore klädsamt med ett förtydligande. Varför denna 180-graderssväng? Det kan ju vara så att man kan behöva ge sig i en förhandling ibland. Det är fullt möjligt att Miljöpartiet var tvunget att få något, eller så var det så att ni helt enkelt hade fel eller kritiserade våra höjningar av rent populistiska skäl. Det vore intressant att höra.

Speciellt från Liberalerna vore det väldigt intressant med ett förtydligande, för när vi höjde taxan hävdade ni till och med att det bröt mot VA-lagen. Då är det märkligt att ni höjer taxan ytterligare. Jag vore glad för ett svar på den frågan.

Anförande nr 40

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tänkte företräda majoriteten här och bara säga att vi är alla överens. Jag har inte sett några reservationer angående om det här är en bra höjning av VA-taxan för att kunna göra åtgärder i det oerhört viktiga VA-systemet. Jag tycker alltså inte att det är några konstigheter.

Anförande nr 41

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det är jättebra att vi är överens – absolut. Jag tyckte bara att tonläget den förra mandatperioden var väldigt högt, och därför vore det intressant att veta varför man hade bytt sida. Men borgarrådet Luhr har ju stått kvar vid samma ståndpunkt hela tiden, vilket hedrar henne.

Anförande nr 42

F r i t z L e n n a á r d (M): Jag kan inte redogöra för vad Tobias Johansson har haft för samtal med någon moderat för några år sedan. Men det stämmer förstås att det för Moderaterna är viktigt att vi har kommunala avgifter som är rimliga och så låga som möjligt. Som borgarrådet Luhr just sa finns det dock ett behov av

investeringar i nätet som kommer att leda till ökade kostnader, och därför är det nu rimligt att höja avgifterna.

Jag kan alltså inte kommentera vad någon annan har sagt förut. Tyvärr är den här höjningen lite högre än vad jag skulle vilja se, men den är fullt rimlig och nödvändig för ett välfungerande vattensystem i Stockholm framgent.

Anförande nr 43

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det är väl frid och fröjd, och jag delar uppfattningen att vi måste höja VA-taxan. Jag reagerar ändå på att ni under den förra mandatperioden till och med påstod att taxan var iögonenfallande hög och att ni skulle sänka den i era alternativbudgetar. Därför tycker jag att det är märkligt med den här 180-graderssvängen. Men det är inte fel att ändra sig; det är jättebra. Det är bra att man från den borgerliga sidan har blivit klokare, helt enkelt. Tumme upp!